

Raamisopimuksen mukaiset neuvottelutulokset (jäävät voimaan, mikäli raami todetaan kattavaksi)

Apteekkien työntekijöiden työehtosopimus	1
Avecra Oy:n junapalveluhenkilökuntaa koskeva työehtosopimus.....	2
Elokuvateatterialan työehtosopimus	4
Erytysteollisuuden työehtosopimus.....	5
Golf-alan työehtosopimus	6
Hiihtokeskusalan työehtosopimus	7
Huvi-, teema- ja elämyspuistoja koskeva työehtosopimus	8
Kaupan työehtosopimukset.....	9
Kiinteistöpalvelualan työehtosopimus	11
Kopio- ja tulostusalan työehtosopimus.....	12
Kotitalouskone- ja kodintekniikkahuoltoa sekä palveluautomaattialaa koskeva työehtosopimus.....	13
Kuvanvalmistamoita koskeva työehtosopimus	14
Makuuni Oy:tä koskeva työehtosopimus	15
Matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palveluita koskeva työehtosopimus - esimiehet.....	16
Matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palveluita koskeva työehtosopimus - työntekijät	17
Ohjelmapalvelualan työehtosopimus.....	18
Puhelinpalveluja ja yhteyskeskuksia koskeva työehtosopimus (normaalisitova työehtosopimus)	19
Raha-automaattiyhdistyksen työehtoja koskeva runkosopimus	20
Suomen kansallisoopperan päivätekniikan, teknisten pienryhmien ja teknisten esimiesten ja mestarien työehtosopimus.....	21
Talonmiehen työtä ja siivousta koskeva työehtosopimus	22
Vartiointialan työehtosopimus.....	23
VVO:n työehtosopimus.....	24
Yhtyneet-työehtosopimus.....	25
Raamisopimuksen tarkoittama koulutusoikeus	26

Apteekkien työntekijöiden työehtosopimus

Sopimuskausi

1.5.2012–31.5.2014

Palkankorotukset

- 1.5.2012 2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja 1,6 %
  - apteekkikohtainen erä 0,8 %
  - työaikalisät nousevat 2,4 %
  - luottamusmieskorvaus nousee noin 5 % (uusi korvaus 23 €)
- 1.6.2013 1,9 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä työaikalisää

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.5.2012 palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde jatkunut keskeytymättä vähintään 3 kuukautta ennen maksuajankohtaa, ja että maksetaan muuta palkka toukokuulta.
- suuruus: 150 € kokoaikaisille, vähennetään siltä osin jos työntekijällä on itse pyydettyjä palkattomia vapaita toukokuussa
- osa-aikaisille: osa-aikaisen ja kokoaikaisen työajan suhteessa
  - mikäli työaika vaihtelee, lasketaan maksuajankohtaa edeltävän 3 kalenterikuukauden keskimääräisen työajan / työssäolon veroisen ajan perusteella
  - palkaton poissaolo (esim. hoitovapaa) lyhentää 3 kuukauden tarkastelujaksoa

Muuta

- perehdyttäjän oltava ennalta määrätty; varattava riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen
- työelämän kehittäminen

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Avecra Oy:n junapalveluhenkilökuntaa koskeva työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.4.2012–30.04.2014

Palkankorotukset

- 1.5.2012 2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja lisiä
- 1.6.2013 1,7 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja lisiä
  - luottamushenkilöiden korvauksia korotetaan 5 %.

Matkaraha

- Matkarahaa korotetaan sopimuskauden aikana vuosittain palkankorotusten yhteydessä verohallituksen kokopäivärahan korotusprosenttia vastaavasti.

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.4.2012 lähinnä seuraavan palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde alkanut viimeistään 1.1.2012 ja on voimassa kertaerän maksuhetkellä
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: kertaerän maksamisajankohtaa edeltävien kolmen kolmiviikkoisjakson työaika (mukaan lukien vuosilomalain työssäolon veroinen aika) jaetaan luvulla 3 ja kerrotaan 1,34:llä
- poissaoleville: työhön paluuta seuraavan palkanmaksun yhteydessä, jos palaa työhön ennen 30.4.2013, työsopimustuntien mukaisesti

Muuta

- hallinnon jäsenten osallistumisoikeus hallinnon kokouksiin

[Takaisin sisällysluettelo](#)

Bingoalan työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.12.2011–28.2.2014

Palkankorotukset

- 1.12.2011 2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä euromääräisiä lisiä
- 1.1.2013 2,2 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä euromääräisiä lisiä

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.1.2012 lähinnä olevan seuraavan palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde jatkunut keskeytymättä vähintään 3 kuukautta ennen maksuajankohtaa
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: osa-aikaisen ja kokoaikaisen työajan suhteessa
  - mikäli työaika vaihtelee, lasketaan maksuajankohtaa edeltävän 3 kalenterikuukauden keskimääräisen työajan / työssäolon veroisen ajan perusteella

Muuta

- hallinnon jäsenten osallistumisoikeus hallinnon kokouksiin
- perehdyttäjän oltava ennalta määrätty ja riittävästi tehtävään perehdytetty; varattava riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen
- mukana uuden, yhteisen runkosopimuksen laadinnassa; tavoiteaikataulu 30.9.2012 mennessä

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Elokuvateatterialan työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.4.2012–30.4.2014

Palkankorotukset

- 1.4.2012 2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä euromääräisiä lisiä
- 1.5.2013 1,9 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä euromääräisiä lisiä

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.4.2012 lähinnä olevan seuraavan palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde jatkunut keskeytymättä vähintään 3 kuukautta ennen maksuajankohtaa
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: osa-aikaisen ja kokoaikaisen työajan suhteessa
  - mikäli työaika vaihtelee, lasketaan maksuajankohtaa edeltävän 3 kalenterikuukauden keskimääräisen työajan / työssäolon veroisen ajan perusteella

Muuta

- hallinnon jäsenten osallistumisoikeus hallinnon kokouksiin
- perehdyttäjän oltava ennalta määrätty ja riittävästi tehtävään perehdytetty; varattava riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen
- mukana uuden, yhteisen runkosopimuksen laadinnassa; tavoiteaikataulu 30.9.2012 mennessä

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Erityisteollisuuden työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.4.2012–30.4.2014

Palkankorotukset

- 1.4.2012 2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä euromääräisiä lisiä
  - vastaava palkankorotus voidaan toteuttaa paikallisesti pääluottamusmiehen kanssa sopien korottamalla palkkoja, taulukkopalkkoja ja vastaavia 1,9 % suuruisella yleiskorotuksella 1.4.2012 sekä 29.2.2012 mennessä neuvoteltavalla 0,5 %:n suuruisella paikallisella erällä
- 1.5.2013 1,9 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä euromääräisiä lisiä

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.4.2012 lähinnä olevan seuraavan palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde jatkunut keskeytymättä vähintään 3 kuukautta ennen maksuajankohtaa
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: osa-aikaisen ja kokoaikaisen työajan suhteessa
  - mikäli työaika vaihtelee, lasketaan maksuajankohtaa edeltävän 3 kalenterikuukauden keskimääräisen työajan / työssäolon veroisen ajan perusteella

Muuta

- hallinnon jäsenten osallistumisoikeus hallinnon kokouksiin
- perehdyttäjän oltava ennalta määrätty ja riittävästi tehtävään perehdytetty; varattava riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen
- mukana uuden, yhteisen runkosopimuksen laadinnassa; tavoiteaikataulu 30.9.2012 mennessä

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Golf-alan työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.11.2011–30.11.2013

Palkankorotukset

- 1.11.2011   2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja ja henkilökohtaisia palkkoja
- 1.12.2012   1,9 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja ja henkilökohtaisia palkkoja

Kertaerä

- maksuajankohta: tammikuun 2012 palkanmaksun yhteydessä
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: työajan suhteessa
- maksetaan myös vakituisille kausityöntekijöille, joiden työsuhteet kolmen edellisen kauden aikana ovat kestäneet yhteensä 15 kk
  - 75 €
  - kauden 2012 ensimmäisen palkanmaksun yhteydessä

Muuta

- selkeytettiin sairausajan palkkamääräyksiä

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Hiihtokeskusalan työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.11.2011–31.10.2013

Palkankorotukset

- 1.11.2011 2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja olosuhdelisiä
- 1.1.2013 1,7 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja olosuhdelisiä
  - poistetaan II-kalleusluokan taulukot, minkä myötä II-kalleusluokan taulukkopalkat nousevat I-kalleusluokan taulukoihin

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.1.2012 lähinnä seuraavan palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde alkanut viimeistään 1.10.2011 ja on voimassa kertaerän maksuhetkellä
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: kertaerän maksamisajankohtaa edeltävien kolmen kolmiviikkoisjakson työaika (mukaan lukien vuosilomalain työssäolon veroinen aika) jaetaan luvulla 3 ja kerrotaan 1,34:llä
  - jollei vastaavana aikana työtunteja tai työssäolon veroisia tunteja, laskentaperuste määräytyy poissaolon alkamishetken sovittuun kolmiviikkoistuntimäärän perusteella tai sen puuttuessa poissaolon alkamishetkeä edeltävän työajan perusteella kuten edellä
- poissaoleville: vastaavilla edellytyksillä vastaavana ajankohtana

Luottamushenkilöiden korvaukset

- korvauksia korotetaan 1.1.2013 5 %:lla

Muuta

- hallinnon jäsenten osallistumisoikeus hallinnon kokouksiin

[Takaisin sisällysluettelo](#)

Huvi-, teema- ja elämyspuistoja koskeva työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.4.2012–31.3.2014

Palkankorotukset

- 1.4.2012 2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja olosuhdelisiä
- 1.5.2013 1,7 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja olosuhdelisiä

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.4.2012 lähinnä seuraavan palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde alkanut viimeistään 1.1.2012 ja on voimassa kertaerän maksuhetkellä
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: kertaerän maksamisajankohtaa edeltävien kolmen kolmiviikkoisjakson työaika (mukaan lukien vuosilomalain työssäolon veroinen aika) jaetaan luvulla 3 ja kerrotaan 1,34:llä
  - kaksiviikkoisjakson laskenta vastaavalla tavalla
  - jollei vastaavana aikana työtunteja tai työssäolon veroisia tunteja, laskentaperuste määräytyy poissaolon alkamishetken sovitun kolmiviikkoistuntimäärän perusteella tai sen puuttuessa poissaolon alkamishetkeä edeltävän työajan perusteella kuten edellä
- poissaoleville: vastaavilla edellytyksillä vastaavana ajankohtana

Luottamushenkilöiden korvaukset

- korvauksia korotetaan 1.4.2012 5 %:lla

Muuta

- hallinnon jäsenten osallistumisoikeus hallinnon kokouksiin

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Kaupan työehtosopimukset

Kaupan työehtosopimus
Rautakirja Oyj:n kioskimyyjien ja kioskinhoitajien työehtosopimus
Hankkija-Maatalous Oy:n myyntihenkilöstön työehtosopimus
Kaupan ATK-toimihenkilöiden työehtosopimus
S-ryhmän kaupan esimiesten ja huoltamonhoitajien työehtosopimus
Suomen Lähikauppa Oy:n myymälä- ja osastopäälliköiden työehtosopimus
Vähittäiskaupan esimiesten työehtosopimus
Varasto- ja kuljetusesimiesten työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.4.2012–30.4.2014

Palkankorotukset

- 1.4.2012   2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja ja henkilökohtaisia palkkoja
  - lisät korotetaan PKL II tasolta PKLI tasolle
  - myyjien ja varastotyöntekijöiden henkilökohtaisia sekä taulukoita B1, B2, ja C1 korotetaan 2 €
  - muiden kuin myyjien ja varastotyöntekijöiden lisiä korotetaan 2,4 %
- 1.6.2013   1,9 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja ja henkilökohtaisia palkkoja
  - kaikkien ammattiryhmien 1. vuosiportaaseen korotus 6 € ja 3. vuosiportaaseen korotus 12 €
  - muiden kuin myyjien ja varastotyöntekijöiden lisiä korotetaan 1,9 %
  - poistetaan II-kalleusluokan taulukot, minkä myötä II-kalleusluokan taulukkopalkat nousevat I-kalleusluokan taulukoihin
  - luottamushenkilöiden korvauksia korotetaan 5 €

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.4.2012 ensimmäisen palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde on jatkunut keskeytymättä vähintään kolme kuukautta ennen huhtikuun palkanmaksupäivää. (esim. työsuhde alkanut 16.1.2012 palkanmaksupäivä 15.4.2012, työntekijä oikeutettu kertaerään)
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: alle 37,5 tuntia työskentelevälle korvaus maksetaan työajan suhteessa siten, että maaliskulta palkkaan oikeuttavat (myös VL7§2 mom) tunnit kerrotaan 1 € (enintään 150 €) kuitenkin vähintään työsopimustunnit
- poissaolevalle: paluuta seuraavan palkanmaksun yhteydessä, sopimustunneilta

Muuta

- perehdyttäjät; määrätty ja koulutettu, riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen
- syrjivien määräysten poistaminen

- eduskunnan edellyttämän ministeriön selonteko vähittäiskauppojen aukioloaikojen vaikutuksista, jonka perusteella tes osapuolet neuvottelevat erityisesti poikkeusluvan vaikutuksista työntekijöiden työehtoihin.

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Kiinteistöpalvelualan työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.11.2011–30.11.2013

Palkankorotukset

- 1.1.2012 2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä työaikalisiä
  - taulukkopalkkoihin ansiokehitysohjelman mukaisesti 2,5 % + 0,05 € kulmaluvun välykset säilyttäen
- 1.1.2013 1,9 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä työaikalisiä
  - taulukkopalkkoihin ansiokehitysohjelman mukaisesti 3,5 % + 0,03 € kulmaluvun välykset säilyttäen

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.5.2012 tai lähinnä olevan palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde alkanut viimeistään 1.10.2011
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: työajan suhteessa
  - työaika lasketaan KTA-laskennan perusteella
- poissaoleville: jos työntekijä on 1.5.2012 palkattomalla vapaalla, maksetaan erä työhön paluun jälkeen lähinnä seuraavan palkanmaksun yhteydessä

Muuta

- perehdyttäjän oltava ennalta määrätty ja ammattitaitoinen; varattava riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen
- koulutuslisän maksamisperusteiden selkeyttäminen
- palkkausjärjestelmän kehittäminen

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Kopio- ja tulostusalan työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.4.2012–30.4.2014

Palkankorotukset

- 1.4.2012 2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä euromääräisiä lisiä
- 1.5.2013 1,9 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä euromääräisiä lisiä

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.4.2012 lähinnä olevan seuraavan palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde jatkunut keskeytymättä vähintään 3 kuukautta ennen maksuajankohtaa
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: osa-aikaisen ja kokoaikaisen työajan suhteessa
  - mikäli työaika vaihtelee, lasketaan maksuajankohtaa edeltävän 3 kalenterikuukauden keskimääräisen työajan / työssäolon veroisen ajan perusteella

Muuta

- hallinnon jäsenten osallistumisoikeus hallinnon kokouksiin
- perehdyttäjän oltava ennalta määrätty ja riittävästi tehtävään perehdytetty; varattava riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen
- mukana uuden, yhteisen runkosopimuksen laadinnassa; tavoiteaikataulu 30.9.2012 mennessä

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Kotitalouskone- ja kodintekniikkahuoltoja sekä palveluautomaattialaa koskeva työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.3.2012–30.4.2014

Palkankorotukset

- 1.3.2012 2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä euromääräisiä lisiä
- 1.4.2013 2,1 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä euromääräisiä lisiä

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.3.2012 lähinnä olevan seuraavan palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde jatkunut keskeytymättä vähintään 3 kuukautta ennen maksuajankohtaa
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: osa-aikaisen ja kokoaikaisen työajan suhteessa
  - mikäli työaika vaihtelee, lasketaan maksuajankohtaa edeltävän 3 kalenterikuukauden keskimääräisen työajan / työssäolon veroisen ajan perusteella

Muuta

- hallinnon jäsenten osallistumisoikeus hallinnon kokouksiin
- perehdyttäjän oltava ennalta määrätty ja riittävästi tehtävään perehdytetty; varattava riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen
- mukana uuden, yhteisen runkosopimuksen laadinnassa; tavoiteaikataulu 30.9.2012 mennessä

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Kuvanvalmistamoita koskeva työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.4.2012–30.4.2014

Palkankorotukset

- 1.4.2012 2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä euromääräisiä lisiä
- 1.5.2013 1,9 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja sekä euromääräisiä lisiä

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.4.2012 lähinnä olevan seuraavan palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde jatkunut keskeytymättä vähintään 3 kuukautta ennen maksuajankohtaa
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: osa-aikaisen ja kokoaikaisen työajan suhteessa
  - mikäli työaika vaihtelee, lasketaan maksuajankohtaa edeltävän 3 kalenterikuukauden keskimääräisen työajan / työssäolon veroisen ajan perusteella

Muuta

- hallinnon jäsenten osallistumisoikeus hallinnon kokouksiin
- perehdyttäjän oltava ennalta määrätty ja riittävästi tehtävään perehdytetty; varattava riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen
- mukana uuden, yhteisen runkosopimuksen laadinnassa; tavoiteaikataulu 30.9.2012 mennessä

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Makuuni Oy:tä koskeva työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.10.2011–31.10.2013

Palkankorotukset

- 1.10.2011 2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja työaikalisiä
- 1.11.2012 1,9 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja työaikalisiä

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.2.2012 tai lähinnä sen jälkeen seuraavan palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde jatkunut keskeytyksettä vähintään 3 kuukautta ennen maksamisajankohtaa
  - maksetaan myös, jos työsuhde 1.2.2012 voimassa olevasta ja sitä aiemmista työsuhteista samaan työnantajaan on kertynyt vähintään 3 kuukauden pituinen työsuhde 1.8.2011–31.1.2012 välisenä aikana
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: työajan suhteessa (enintään 150 €)
  - tarkasteluajankohta 1.11.2011–31.1.2012

Muuta

- selkeytys sairausajan palkkaa koskeviin määräyksiin
- kaupan tessin mukainen väkivaltapöytäkirja

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palveluita koskeva työehtosopimus - esimiehet

Sopimuskausi

- 1.4.2012–30.4.2014

Palkankorotukset

- 1.4.2012   2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja työaikalisiä
- 1.6.2013   1,9 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja työaikalisiä
  - poistetaan II-kalleusluokan taulukot, minkä myötä II-kalleusluokan taulukkopalkat nousevat I-kalleusluokan taulukoihin
  - luottamushenkilöiden korvauksia korotetaan 5 %

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.4.2012 lähinnä seuraavan palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde alkanut viimeistään 1.1.2012 ja on voimassa kertaerän maksuhetkellä
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: kertaerän maksamisajankohtaa edeltävien kolmen kolmiviikkoisjakson työaika (mukaan lukien vuosilomalain työssäolon veroinen aika) jaetaan luvulla 3 ja kerrotaan 1,35:llä
- poissaoleville: työhön paluuta seuraavan palkanmaksun yhteydessä, jos palaa työhön ennen 30.4.2013, työsopimustuntien mukaisesti

Muuta

- päivittäistavaramyymäläisiä muutetaan kaupan työehtosopimuksen mukaiseksi
- hallinnon jäsenten osallistumisoikeus hallinnon kokouksiin

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palveluita koskeva työehtosopimus - työntekijät

Sopimuskausi

- 1.4.2012–30.4.2014

Palkankorotukset

- 1.4.2012   2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja työaikalisiä
- 1.6.2013   1,9 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja työaikalisiä
  - poistetaan II-kalleusluokan taulukot, minkä myötä II-kalleusluokan taulukkopalkat nousevat I-kalleusluokan taulukoihin
  - luottamushenkilöiden korvauksia korotetaan 5 %

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.4.2012 lähinnä seuraavan palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde alkanut viimeistään 1.1.2012 ja on voimassa kertaerän maksuhetkellä
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: kertaerän maksamisajankohtaa edeltävien kolmen kolmiviikkoisjakson työaika (mukaan lukien vuosilomalain työssäolon veroinen aika) jaetaan luvulla 3 ja kerrotaan 1,35:llä
- poissaoleville: työhön paluuta seuraavan palkanmaksun yhteydessä, jos palaa työhön ennen 30.4.2013, työsopimustuntien mukaisesti

Muuta

- päivittäistavaramyymäläissä muutetaan kaupan työehtosopimuksen mukaiseksi
- hallinnon jäsenten osallistumisoikeus hallinnon kokouksiin

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Ohjelmapalvelualan työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.11.2011–31.10.2013

Palkankorotukset

- 1.11.2011 2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja olosuhdelisiä
- 1.1.2013 1,8 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja olosuhdelisiä
  - poistetaan II-kalleusluokan taulukot, minkä myötä II-kalleusluokan taulukkopalkat nousevat I-kalleusluokan taulukoihin

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.1.2012 lähinnä seuraavan palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde alkanut viimeistään 1.10.2011 ja on voimassa kertaerän maksuhetkellä
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: kertaerän maksamisajankohtaa edeltävien kolmen kolmiviikkoisjakson työaika (mukaan lukien vuosilomalain työssäolon veroinen aika) jaetaan luvulla 3 ja kerrotaan 1,34:llä
  - jollei vastaavana aikana työtunteja tai työssäolon veroisia tunteja, laskentaperuste määräytyy poissaolon alkamishetken sovittuun kolmiviikkoistuntimäärän perusteella tai sen puuttuessa poissaolon alkamishetkeä edeltävän työajan perusteella kuten edellä
- poissaoleville: vastaavilla edellytyksillä vastaavana ajankohtana

Luottamushenkilöiden korvaukset

- korvauksia korotetaan 1.1.2013 5 %:lla

Muuta

- hallinnon jäsenten osallistumisoikeus hallinnon kokouksiin

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Puhelinpalveluja ja yhteyskeskuksia koskeva työehtosopimus (normaalisitova työehtosopimus)

Sopimuskausi

- 1.5.2012–31.5.2014

Palkankorotukset

- 1.5.2012   2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja euromääräisiä lisiä
  - korotetaan kuitenkin vähintään palkkataulukon mukaista tuntipalkkaa
- 1.6.2013   1,9 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja euromääräisiä lisiä
  - korotetaan kuitenkin vähintään palkkataulukon mukaista tuntipalkkaa

Kertaerä

- maksuajankohta: toukokuun 2012 palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhteen tulee olla alkanut viimeistään 1.2.2012
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: keskimääräisen työajan suhteessa
  - tarkasteluajankohta 1.2.2012–30.4.2012
- poissaoleville: mikäli henkilö on poissa em. maksuajankohtana, maksetaan kertaerä töihin paluuta seuraavan palkanmaksun yhteydessä

Muuta

- työnantaja ja työntekijä voivat sopia lomarahen maksamisajankohdasta ja vaihtamisesta vapaaksi
  - vapaaseen noudatetaan vuosilomalain määräyksiä
- selkeytettiin KTA:n laskentaa
- perehdyttäjälle varattava riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen
- suositellaan, että määräaikaisen sopimuksen päättymisestä ilmoitetaan 14 päivää ennen sovittua arvioitua päättymispäivää
- luottamusmies edustaa kaikkia ulkopuolisia työntekijöitä, joihin noudatetaan tätä työehtosopimusta
  - nämä työntekijät lasketaan myös luottamusmieskorvaukseen mukaan

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Raha-automaattiyhdistyksen työehtoja koskeva runkosopimus

Sopimuskausi

Palkankorotukset

Kertaerä

Muuta

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Suomen kansallisoopperan päivätekniikan, teknisten pienryhmien ja teknisten esimiesten ja mestarien työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.3.2012–31.3.2014

Palkankorotukset

- 1.3.2012   2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja palkanlisiä 1,9 %
  - paikallinen erä 0,5 %, mikäli 28.12.2012 mennessä ei sovita erän käytöstä erä maksetaan kaikille.
  - luottamushenkilöiden korvauksia korotetaan 5 %
- 1.6.2013   1,9 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja, henkilökohtaisia palkkoja ja palkanlisiä 1,4 %
  - paikallinen erä 0,5 %, mikäli 31.3.2013 mennessä ei sovita erän käytöstä erä maksetaan kaikille.

Kertaerä

- maksuajankohta: maaliskuu 2012 palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde jatkunut keskeytymättä vähintään 3 kuukautta ennen maksamisajankohtaa
  - työsuhde on jatkunut yhdenjaksoisena, mikäli työsuhteessa on enintään yhden kuukauden katkos
- Ei makseta, jos maaliskulta ei makseta palkkaa
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: Osa-aikaisen ja kokoaikaisen työaikojen suhteessa
  - jos työaika vaihtelee kertaerän maksamisajankohtaa edeltävien kolmen kuukauden keskimääräisen työajan perusteella

Muuta

- alle kuukauden työsuhteista sairausloman karenssiajan poisto

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Talonmiehen työtä ja siivousta koskeva työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.5.2012–31.5.2014

Osapuolet neuvottelevat raamisopimuksen mukaisesti 30.4.2012 mennessä talonmiehen työtä ja siivousta koskevan työehtosopimuksen liittämistä osaksi kiinteistöpalvelualan työehtosopimusta, ellei sopimukseen päästä työehtosopimusta jatketaan itsenäisenä raamisopimuksen mukaisesti 1.5.2012 alkaen.

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Vartiointialan työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.4.2012–31.5.2014

Palkankorotukset

- 1.4.2012   2,4 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja ja henkilökohtaisia palkkoja
  - korotetaan yötyölisää 10 %
- 1.5.2013   1,9 %
  - korotetaan taulukkopalkkoja ja henkilökohtaisia palkkoja

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.4.2012 jälkeen ensimmäisen palkanmaksun yhteydessä
- edellytykset: työsuhde jatkunut keskeytyksettä 3 kuukautta ennen maksamisajankohtaa
- suuruus: 150 € kokoaikaisille
- osa-aikaisille: työajan suhteessa
  - jos työaika vaihtelee, lasketaan maksuajankohtaa edeltävän kolmen kalenterikuukauden keskimääräisen työajan / työssäolon veroisen ajan perusteella

Muuta

- hallinnon jäsenten osallistumisoikeus hallinnon kokouksiin

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

VVO:n työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.10.2011–31.10.2013

Palkankorotukset

- 1.10.2011 2,0 %, kuitenkin vähintään 65 € kuukaudessa
  - järjestelyvara 0,40 %, joka käytetään palkkausjärjestelmän kuoppakorotuksiin (täysi perälauta)
  - taulukkopalkkoja korotetaan 2,4 %, kuitenkin vähintään 65 €
- 1.1.2013 1,7 %, kuitenkin vähintään 55 € kuukaudessa
  - järjestelyvara 0,20 %, joka käytetään palkkausjärjestelmän kuoppakorotuksiin (täysi perälauta)
  - taulukkopalkkoja korotetaan 1,9 %, kuitenkin vähintään 55 €

Kertaerä

- maksuajankohta: 1.1.2012
- edellytykset: työsuhde jatkunut vähintään kolme kuukautta ja on voimassa kertaerän maksuajankohtana
- suuruus: 150 € kokoaikaisille ja osa-aikaisille
- poissaoleville: maksetaan myös palkattomalla vapaalla, mm. perhe-, opinto-, vuorotteluvapaalla tai sairauslomalla olevalle tai lomautetulle työhön paluuta seuraavan palkanmaksun yhteydessä

Muuta

- 3 päivän koulutus voimaan 1.1.2012, muuten viittaus keskitetyn kirjaukseen (yli 55-vuotiaiden kirjaukset vasta silloin)
- osa-aikaisen vähimmäistyöaika vähintään 18 tuntia viikossa
- perhevapaalta tai opintovapaalta suoraan äitiysvapaalle jäävälle oikeus äitiysvapaan palkkaan

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Yhtyneet-työehtosopimus

Sopimuskausi

- 1.10.2011–31.12.2013

Palkankorotukset

- 1.10.2011   2,5 %
  - korotetaan palkkioita ja euromääräisiä lisiä
- 1.11.2012   2,1 %
  - korotetaan palkkioita ja euromääräisiä lisiä

[Takaisin sisällysluetteloon](#)

Raamisopimuksen tarkoittama koulutusoikeus

Raamisopimuksen mukainen koulutusoikeus on sovittu suurimpaan osaan tässä mainittuihin työehtosopimuksiin joko allekirjoituspöytäkirjamerkintänä tai työehtosopimuksen liitteeksi seuraavasti:

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt ovat 13.10.2011 signeeratun raamiratkaisun osana hyväksyneet maan hallituksen tavoitteen työnantajien kannustamiseksi lisäämään osaamista ja tuottavuutta edistävää koulutusta seuraavasti:

Työelämän kehittäminen

Valtio käynnistää osana työmarkkinajärjestöjen sopimusta kolmikantaisten lainsäädäntöhankkeiden valmistelun.

Toimivien työmarkkinoiden ja henkilöstön osaamiseen kehittämiseksi hallitus on valmis käynnistämään valmistelun myös koulutus- ja hyvinvointivähennyksen käyttöönottamiseksi yritysverotuksessa erityisellä verovähennyksellä.

Tavoitteena on, että työnantaja kannustetaan lisäämään henkilöstön osaamista kehittävää koulutuspanostusta. Näin työntekijä voi työnantajan määrällä tavalla osallistua vuosittain kolmen päivän ajan osaamista lisäävään koulutukseen. Tällä tavalla voidaan henkilöstön osaamista kehittävää koulutusta lisätä ja kohdistaa sitä lisäämään nykyistä koulutukseen osallistuvien työntekijöiden määrää. Näitä päiviä voidaan yli 55-vuotiaiden kohdalla käyttää myös työkyvyn edistämiseen ja työhyvinvoinnin parantamiseen.

Verovähennyksen tavoitteena on edistää osaamisen kehittämistä ja muutostilanteisiin varautumista sekä työurien pidentämistä.

Uuden järjestelmän kriteereistä, käyttöönoton pelisäännöistä ja toimeenpanosta valmistellaan kolmikantaisesti esitys 31.5.2012 mennessä. Vastaava järjestely toteutetaan julkisella sektorilla. Järjestelmä otetaan käyttöön 1.1.2013.

Yritysten henkilöstösuunnitelmia tai vastaavia tarkistetaan siten, että niissä mahdollistetaan edellä mainittu järjestely.

